

Силабус курсу
Україна і українці в геополітичних концепціях

Освітній ступінь – доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 032 історія та археологія
Освітньо-професійна програма «Історія та археологія»
Кількість кредитів – 5

Рік підготовки: 2, IV семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: середа, 12.45-14.05, ауд. 1004
Консультації: п'ятниця 14.05, ауд. 1006

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП **Старка Володимир Васильович**, доктор історичних наук, доцент

Контактна інформація starka1980@tnpu.edu.ua
[+38 0977372663](tel:+380977372663)

Опис дисципліни

Актуальність вивчення дисципліни «Україна і українці в геополітичних концепціях» зумовлена зростанням ролі геополітичного чинника в сучасних політичних процесах та спробами зовнішніх сил використати його в розпалюванні етнополітичних конфліктів. Навчальний курс покликаний сформувати в здобувачів систему знань про тенденції сучасної геополітичної політики України та етнополітичного розвитку українського суспільства в історичній ретроспективі, забезпечення прав етнічних меншин, толерантність в етнонаціональній сфері тощо, так і виробити та розвинути в них навички самостійного аналізу етнополітичних процесів, уміння передбачати перспективи їхнього розвитку.

Навчальний контент

№ од. (лек. /сем.)	Теми	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Сучасна геополітика: теорія та методологія	Знати сутність, завдання й особливості навчальної дисципліни, її категоріальний апарат.	Питання
2/2	Тема 2. Геополітичні концепції у світовій суспільно-політичній думці.	Вміти аналізувати історію становлення геополітики, як окремого напрямку історико-гуманітарних досліджень.	Питання Презентація
2/2	Тема 3. Сучасні концепції євроатлантичної геополітики.	Знати основні концепції сучасної геополітики.	Питання Проблемні завдання
2/2	Тема 4. Україна в сучасному геополітичному просторі.	Знати основні напрями сучасної української геополітики	Питання

			Презентація
2/2	Тема 5. Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперій.	Порівнювати особливості геополітичних процесів на українських землях під час їхнього перебування в складі Російської та Австро-Угорської імперій. Визначати сутність українсько-польсько-російсько-єврейських протиріч на Правобережній Україні. Розуміти трагічність становища української нації під час Першої світової війни.	Питання Проблемні завдання
2/2	Тема 6. Українські землі в умовах Першої світової війни.	Порівнювати особливості геополітичних процесів на українських землях під час Першої світової війни.	Питання Тести
2/2	Тема 7. Українське питання в політиці європейських держав періоду Української революції 1917-1921 рр.	Зіставляти етнополітичні процеси в періоді Української Центральної Ради, Гетьманату П. Скоропадського, Директорії та ЗУНР. Визначати сутність Закону УНР про національно-персональну автономію меншин у представницьких і виконавчих структурах української влади.	Питання Презентація
2/2	Тема 8. Українські землі у складі міжвоєнної Польщі.	Уміти аналізувати особливості соціально-економічної та національної політики польської держави стосовно українців міжвоєнного періоду.	Питання Презентація
2/2	Тема 9. Українські землі у складі міжвоєнної Чехословаччини та Румунії.	Знати особливості національної політики стосовно українства урядів Чехословаччини та румунії міжвоєнного періоду.	Питання
2/2	Тема 10. Українське питання у світовій геополітиці напередодні Другої світової війни.	Зіставляти та розуміти використання «українського питання» провідними світовими державами напередодні Другої світової війни.	Питання Проблемні завдання
2/2	Тема 11. Українці в складі СРСР (1950-ті - середина 1980-х років).	Розуміти причини включення Кримської області до складу України та відновлення елементів українізації під час хрущовської «відлиги». Аналізувати політику правлячого режиму щодо прикриття потреб національного розвитку гаслами «пролетарського інтернаціоналізму» в другій пол. 1960-х - сер. 1980-х рр. Виявляти особливості спротиву етнонаціональних спільнот насильницькій асиміляції та русифікації в період «перебудови».	Питання Проблемні завдання
2/2	Тема 12. Сучасна українська держава у світовій геополітиці.	Визначати політико-правові засади етнополітичних процесів в Українській державі. Аналізувати співпрацю України з іноземними країнами та міжнародними організаціями щодо захисту іноетнічного населення. Розуміти роль української діаспори у сфері зовнішньої політики України.	Проблемні завдання Ессе

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОНП	Програмні компетентності
ЗК1	Здатність до узагальнень, критичного мислення, аналізу та синтезу для розуміння процесів і явищ в гуманітарній галузі (історія та археологія), вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.
ЗК2	Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3	Здатність створювати та інтерпретувати нові знання через наукове дослідження; розробляти і управляти проєктами в гуманітарній сфері (історія та археологія).
ЗК7	Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).
ЗК8	Здатність до саморозвитку (планування й вирішення задач власного професійного і особистісного зростання), наявність наукового світогляду, наполегливість у досягненні мети.
ЗК9	Здатність дотримуватись норм наукової етики, морально-етичних цінностей, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності.
ФК2	Здатність пропонувати та обґрунтовувати наукові гіпотези.
ФК5	Застосовувати сучасні методи наукового пошуку в конкретній галузі знань.
ФК7	Уміння застосовувати знання закономірностей соціального розвитку для прогнозування тенденцій соціалізації особистості.
ФК8	Розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.
ФК11	Уміння проводити бібліографічну роботу із залученням сучасних інформаційних технологій.
ПРН 3	Знати основні наукові підходи, концепції сучасної історіографії, фундаментальні праці з історичної проблематики, глибоко розуміти її теоретичні й практичні проблеми, що потребують вирішення у наукових дослідженнях.
ПРН 5	Уміти здійснювати огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.
ПРН 7	Визначати етапи проведення експериментальної роботи; організовувати інформаційний пошук, самостійний відбір і якісну обробку наукової інформації, емпіричних даних та їх інтерпретацію; вміти формулювати висновки та узагальнення з дотриманням принципів академічної доброчесності; організовувати й оцінювати реалізацію етапів педагогічної експериментальної роботи з використанням інноваційних технологій.
ПРН 11	Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).
ПРН 12	Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі початкової освіти та міждисциплінарних досліджень.
ПРН 13	Дотримуватись основних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; здійснювати особистісний вибір в морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності.

Літературні джерела

1. Гудь Б. Загибель Аркадії. Етносоціальні аспекти українсько-польських конфліктів ХІХ– першої половини ХХ століть. Львів, 2006.
2. Гудь Б. З історії етносоціальних конфліктів. Українці й поляки на надніпрянщині, Волині й у Східній галичині в ХІХ – першій половині ХХ ст.. Харків, Акта, 2018.
3. Історія України в документах, матеріалах і спогадах очевидців. Київ, 1991.
4. Західноукраїнські селяни в умовах суспільно-економічних трансформацій середини 1030-х – 1950-х рр. Усна історія. / Авт-упоряд. Старка В.В., Коріненко П.С., Брославський В.Л. Тернопіль,: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016.
5. Закарпаття 1919–2009 років: історія, політика, культура. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2010.
6. Домбровський Д. Польща і закарпаття: 1938–1939. Київ: Темпора, 2012.
7. Проєкт «Україна». Галичина та Волинь у складі міжвоєнної Польщі /В. Вісин, Р. Голик, В. Голубко та ін.; авт.-упоряд М.Р. Литвин. Харків: Фоліо, 2017.
8. Старка В.В. Повсякденне життя західноукраїнського села в умовах суспільних трансформацій 1939–1953 рр: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2019.
8. Себайн Джордж Г., Торсон Томас Л. Історія політичної думки. Київ: Основи, 1997.
9. Снайдер Т. Криваві землі: Європа між Гітлером та Сталіним. Київ: Грані-Т, 2011.
10. Український вибір: політичні системи ХХ століття і пошук власної моделі суспільного розвитку / В.Ф. Солдатенко (керівник). Київ: парламентське вид-во, 2007.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, завдання	30
Модуль 2 (теми 6-14) усне опитування, завдання, ессе	30
ІНДЗ (теми 1-14)	20
Екзамен (теми 1-14) – усне опитування	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст парктичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE